

**АНАЛІЗ
ОБСЯГІВ ТА ПРИЧИН
ПЕРЕРОЗПОДІЛУ ВИДАТКІВ
ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ У
2018 РОЦІ**

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України

вул. Лютеранська, 28а, офіс 1

01024, Київ, Україна

тел. +38 044 290 47 37

info@feao.org.ua

www.feao.org.ua

www.facebook.com/feao.vru/

У публікації проаналізовано обсяги та причини перерозподілу видатків державного бюджету в межах бюджетних програм. Здійснено оцінку обсягів помісячного перерозподілу видатків державного бюджету в розрізі головних розпорядників коштів та бюджетних програм. Визначено та проаналізовано основні причини здійснення перерозподілу видатків у 2018 році.

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України створено в межах проекту, що імплементується консорціумом партнерів, адмініструється Вестмінстерською фундацією за демократію (WFD) та фінансується програмою «Підтримка реформи управління державними фінансами» Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального Міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) та Міністерства Великої Британії з питань міжнародного розвитку (DfID).

Завдання Офісу полягає в посиленні ефективності та якості економічного та фінансового законодавства, яке розробляє й ухвалює Верховна Рада України, та підвищенні використання наявної в Україні фінансової інформації для здійснення ефективного нагляду за діяльністю уряду.

Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук тексту необхідно отримати напряму від власників прав.

Підготували: к. е. н. Катерина Мельник, к. е. н. Анна Корнилюк.

За загальною редакцією В. М. Мазярчука.

Думки, висловлені в матеріалах авторів, необов'язково відображають точку зору ОФЕА, його працівників або представників наглядової ради.

Автори не є співробітниками, не консультують, не володіють акціями та не отримують фінансування від жодної компанії чи організації, яка мала б користь від цього матеріалу, а також жодним чином з ними не пов'язані.

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2019

Зміст

Вступ	Ошибка! Закладка не определена.
1. Аналіз обсягів перерозподілу видатків державного бюджету в межах бюджетних програм у 2018 році	Ошибка! Закладка не определена.
2. Аналіз причин перерозподілу видатків державного бюджету в межах бюджетних програм у 2018 році	Ошибка! Закладка не определена.
Висновки	Ошибка! Закладка не определена.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

Адміністрація Держспецзв'язку – Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

БКУ – Бюджетний кодекс України

ГФД СКМУ – Господарсько-фінансовий департамент Секретаріату Кабінету Міністрів України

ДРСУ – Державна регуляторна служба України

Укравтодор – Державне агентство автомобільних доріг України

ДБР – Державне бюро розслідувань

ДКА – Державне космічне агентство

ДУС – Державне управління справами

Держкомтелерадіо – Державний комітет телебачення і радіомовлення України

КМУ – Кабінет Міністрів України

Мінагрополітики – Міністерство аграрної політики та продовольства України

МВС – Міністерство внутрішніх справ України

МЕРТ – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України

Мінекології – Міністерство екології та природних ресурсів України

Міненерговугілля – Міністерство енергетики та вугільної промисловості України

МІП – Міністерство інформаційної політики України

Мінінфраструктури – Міністерство інфраструктури України

Мінкультури – Міністерство культури України

Мінмолодьспорт – Міністерство молоді та спорту України

Міноборони – Міністерство оборони України

МОН – Міністерство освіти і науки України

МОЗ – Міністерство охорони здоров'я України

Мінрегіон – Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

Мінсоцполітики – Міністерство соціальної політики України

Мінфін – Міністерство фінансів України

Мін'юст – Міністерство юстиції України

НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

НАЗК – Національне агентство з питань запобігання корупції

ВСТУП

Важливою складовою бюджетного планування є визначення прогнозних обсягів та напрямів видатків державного бюджету на майбутній рік. Обґрунтованість і точність визначення обсягів видатків державного бюджету на прогнозний період свідчать про ефективність управління ними. Протягом року через різноманітні причини може виникати необхідність зміни обсягів та напрямів державних видатків у межах певних бюджетних програм.

Умови та порядок перерозподілу видатків бюджету визначають ст. 23 Бюджетного кодексу України¹, Постанова КМУ «Про затвердження Порядку передачі бюджетних призначень, перерозподілу видатків бюджету і надання кредитів з бюджету»², Закон України про державний бюджет на поточний рік та відповідні розпорядження КМУ про перерозподіл деяких видатків державного бюджету в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів.

Видатки для здійснення платежів на конкретні заходи за бюджетними програмами здійснюються на основі бюджетних призначень. Вони дозволяють Мінфіну, Державній казначейській службі України або місцевому фінансовому органу надавати бюджетні асигнування.

Згідно із ст. 23 БКУ пропозиції про внесення змін до бюджетних призначень подаються та розглядаються в порядку, встановленому для складання проекту бюджету. Витрати відповідно до внесених змін до бюджетних призначень здійснюються лише після набрання чинності законом (рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради), яким внесено такі зміни, окрім випадків, передбачених БКУ¹.

У межах загального обсягу бюджетних призначень за бюджетною програмою окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету Мінфін (місцевий фінансовий орган) за обґрунтованим поданням головного розпорядника бюджетних коштів здійснює перерозподіл бюджетних асигнувань, затверджених у розписі бюджету та кошторисі, у розрізі економічної класифікації видатків бюджету, а також у розрізі класифікації кредитування бюджету – щодо надання кредитів з бюджету¹.

---

¹ Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року №2456-VI із змінами та доповненнями. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

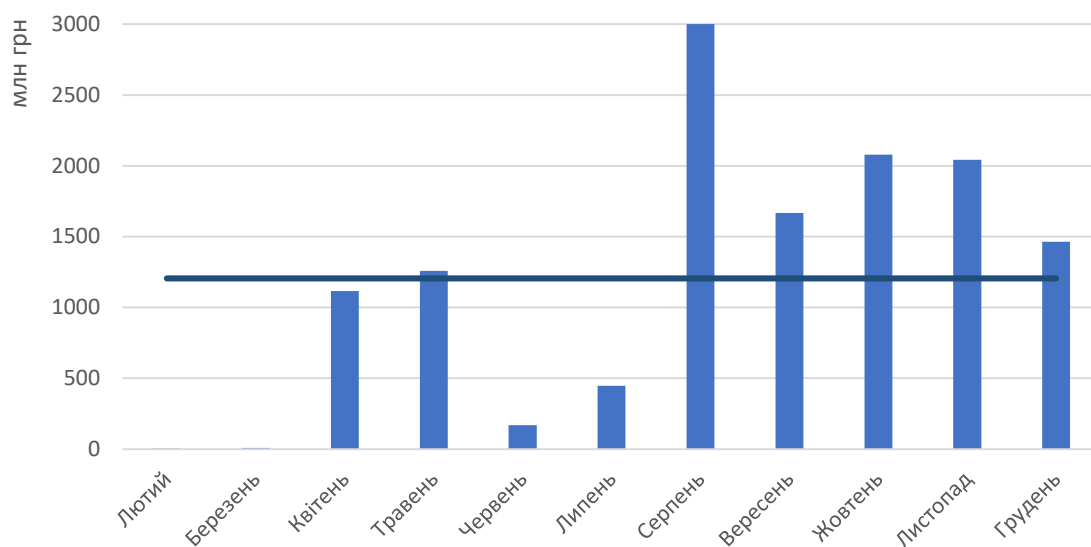
² Розпорядження КМУ «Про затвердження Порядку передачі бюджетних призначень, перерозподілу видатків бюджету і надання кредитів з бюджету» від 11.01.2011 року №18. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2011-%D0%BF>

1. АНАЛІЗ ОБСЯГІВ ПЕРЕРОЗПОДІЛУ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ В МЕЖАХ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ У 2018 РОЦІ

У цьому дослідженні проаналізовано кількість рішень про проведення перерозподілу видатків, здійснених у межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів за рішенням КМУ.

У 2018 році загальна кількість бюджетних програм, за якими здійснювався перерозподіл видатків державного бюджету, становила 147 з 509 (29%). А кількість головних розпорядників бюджетних коштів, програми яких зазнали перерозподілу, – 26 з 82 (32% від загального обсягу). Загальна сума видатків перерозподілу бюджетних коштів у 2018 році – 13 млрд грн (1,3% від суми видатків державного бюджету).

Перерозподіл обсягів видатків у розрізі місяців у 2018 році представлено на рис. 1.

Рис. 1. Обсяги перерозподілених видатків бюджетних коштів у 2018 році в розрізі місяців *

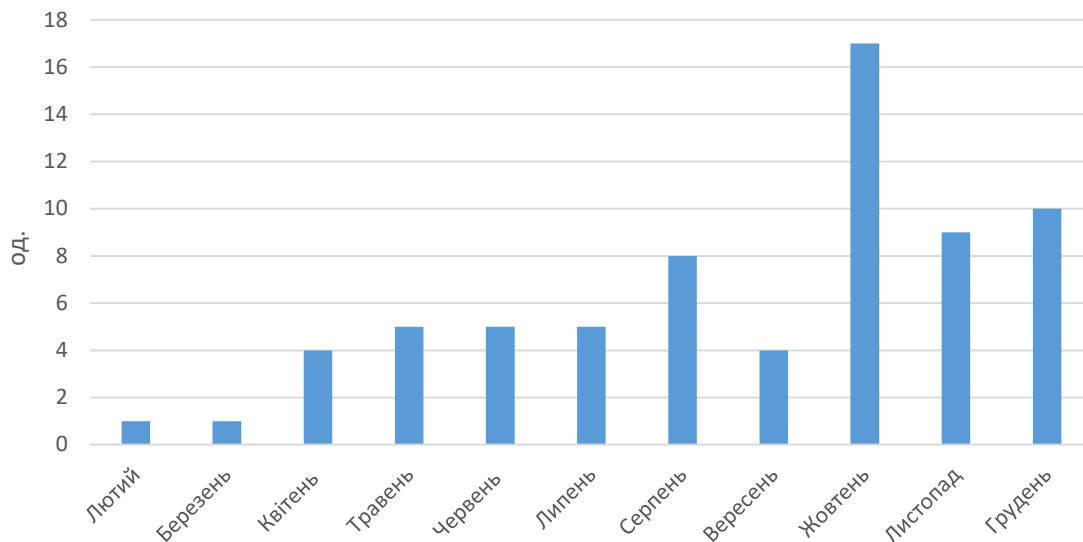
Джерело: розраховано авторами на основі відповідних розпоряджень КМУ.

***Примітка:** обсяги видатків у розрізі місяців визначені як сума перерозподілених коштів між відповідними бюджетними програмами, здійснених за рішенням КМУ у відповідному місяці.

Як свідчать дані рис. 1, найбільші обсяги перерозподілу видатків бюджетних коштів були здійснені в серпні – 3 003 млн грн, жовтні – 2 079 млн грн та листопаді – 2 042 млн грн. У січні 2018 року перерозподілу видатків бюджетних коштів не було. У лютому та березні обсяги перерозподілених коштів були мінімальними – 4,1 та 9,2 млн грн відповідно. Це пов'язано з тим, що на початку року зазвичай не виникає потреби в зміні обсягів асигнувань для реалізації бюджетних програм.

Помісячна динаміка кількості головних розпорядників бюджетних коштів, які здійснювали перерозподіл бюджетних видатків, представлена на рис. 2.

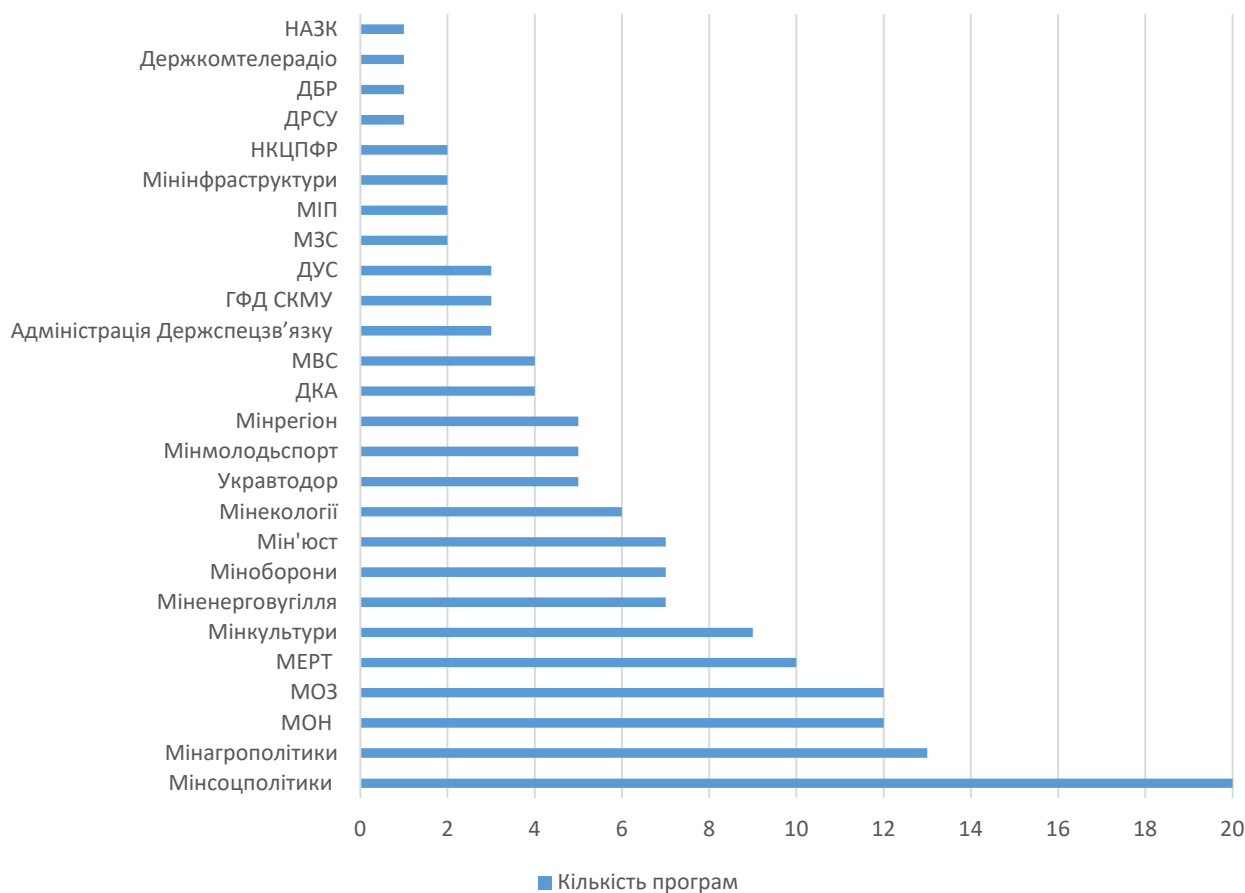
На основі даних рис. 2 можна стверджувати, що найбільша кількість розпорядників бюджетних коштів, у програмах яких відбувся перерозподіл видатків, була в жовтні (17), грудні (10) та листопаді (9) 2018 року. У лютому та березні 2018 року перерозподіл бюджетних видатків здійснювався лише в ГФД СКМУ.

Рис. 2. Кількість головних розпорядників бюджетних коштів, які здійснювали їх перерозподіл у 2018 році

Джерело: розраховано авторами на основі відповідних розпоряджень КМУ.

Випадки перерозподілу видатків бюджетних коштів у розрізі кількості програм за головними розпорядниками коштів у 2018 році представлено на рис. 3.

Рис. 3. Кількість програм, за якими здійснювався перерозподіл видатків бюджетних коштів у 2018 році

Джерело: розраховано авторами на основі відповідних розпоряджень КМУ.

Як видно з рис. 3, найбільше випадків перерозподілу видатків бюджетних коштів у Мінсоцполітики – 20 програм. Також значну кількість програм, за якими перерозподілялися видатки бюджетних коштів, мають такі розпорядники:

- Міністерство аграрної політики та продовольства України – 13;
- Міністерство освіти і науки України – 12;
- Міністерство охорони здоров'я – 12.

Найменша потреба в перерозподілі видатків у межах бюджетних програм спостерігалася в Національного агентства з питань запобігання корупції, Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Державного бюро розслідувань, Державної регуляторної служби України. У зазначених відомствах перерозподіл видатків у 2018 році здійснювався лише за однією бюджетною програмою.

Перерозподіл видатків у розрізі головних розпорядників коштів показано на рис. 4.

Рис. 4. Обсяги перерозподіленних видатків у розрізі головних розпорядників бюджетних коштів

Джерело: розраховано авторами на основі відповідних розпоряджень КМУ.

Як свідчать дані рис. 4, найбільші обсяги перерозподілу видатків спостерігалися в Мінінфраструктури (2,6 млрд грн) за бюджетною програмою, відкритою для Державного агентства інфраструктурних проектів на здійснення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху. Також значні обсягу перерозподілу здійснювалися в МОЗ – на 2,4 млрд грн, МОН – на 2,1 млрд грн та Укравтодорі – на 1,7 млрд грн.

Детальніше розглянемо бюджетні програми дорожнього сектору, оскільки загальна сума перерозподіленних видатків бюджетних коштів у цій сфері була найбільшою. Так, обсяг

перерозподілу видатків у розрізі бюджетних програм у сфері дорожньої галузі становив близько 5 047 млн грн у 2018 році, або 38% від загальної суми перерозподілених коштів (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяги перерозподілу видатків державного дорожнього фонду в межах бюджетних програм

Назва бюджетної програми	Розпорядник	Тип видатків	Сума перерозподілу, млн грн
Фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм	Міністерство інфраструктури України	споживання	-56
		розвиток	-2585
споживання		56	
розвиток		2585	
Бюджетна програма, відкрита для Державного агентства інфраструктурних проектів на здійснення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм	Державне агентство з автомобільних доріг України	розвиток	-1018
Покращення стану автомобільної дороги «Харків – Охтирка»		розвиток	1018
Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення		споживання	-675
Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування		споживання	-19
Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення		розвиток	694
Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення		споживання	750
Усього, перерозподілено коштів		розвиток	4297

Джерело: складено авторами на основі розпоряджень КМУ^{3,4,5}.

Як свідчать дані табл. 1, більша частина з перерозподілених бюджетних коштів (4,3 млрд грн, або 85%) належала видаткам розвитку за відповідними бюджетними програмами. Перерозподілений обсяг видатків споживання становив 750 млн грн (15% від загального обсягу коштів). При цьому частина видатків у дорожньому секторі була здійснена в межах Мінінфраструктури – 2,7 млрд грн та Укравтодору – 2,3 млн грн. Так, у межах Мінінфраструктури

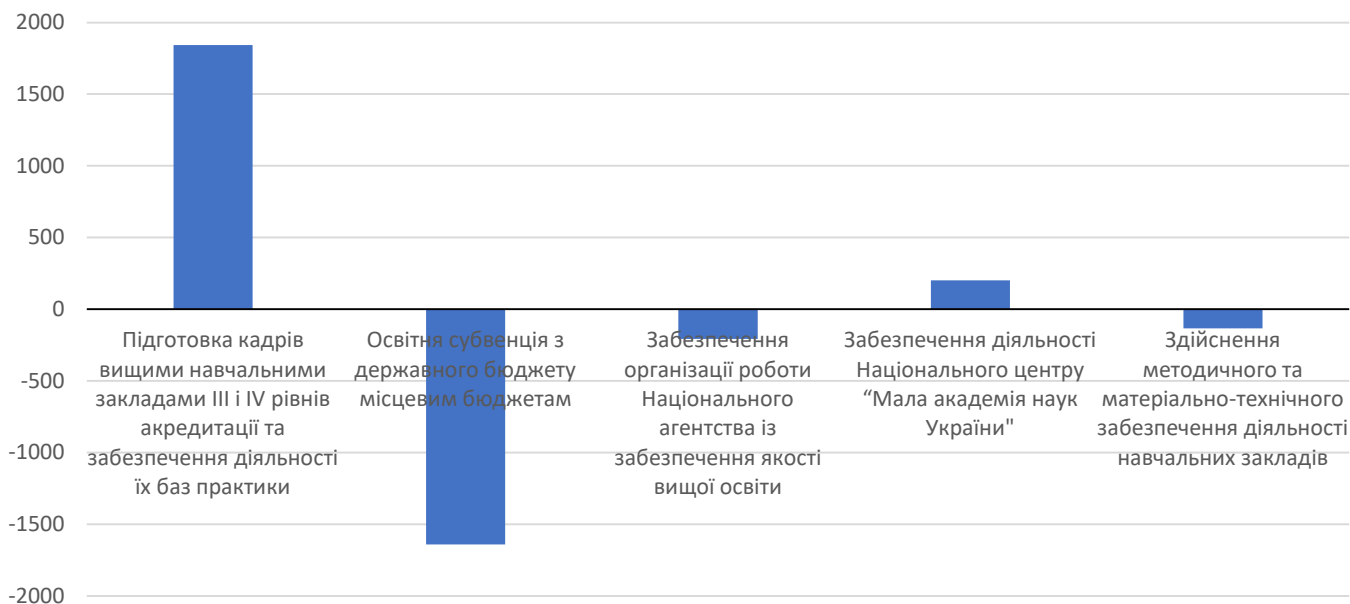
³ Розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Державному агентству автомобільних доріг на 2018 рік» від 10.05.2018 року. Отримано з: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-pererospodil-deyakh-vidatkiv-derzhavnogo-byudzhetu-peredbachenih-derzhavnomu-agentstvu-avtomobilnih-dorig-na-2018-rik>

⁴ Розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству інфраструктури на 2018 рік» від 29.08.2018 року. Отримано з: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-kiv-d>

⁵ Розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Державному агентству автомобільних доріг на 2018 рік, та внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. №78» від 21.11.2018 року. Отримано з: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/proerzhavnogo-byudzhetu-peredbachenih-derzhavnomu-agentstvu-avtomobilnih-dorig-na-2018-rik-ta-vnesennya-zmin-do-rozporjadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-17-sichnya-2018-r-78>

здійснено перерозподіл видатків за програмами «Фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм» та «Бюджетною програмою, відкритою для Державного агентства інфраструктурних проектів на здійснення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм».

Також значні обсяги перерозподілу видатків спостерігалися в межах бюджетних програм МОН (рис. 5).

Рис. 5. Найбільші обсяги перерозподілу видатків у розрізі бюджетних програм МОН

Джерело: розраховано авторами на основі відповідних розпоряджень КМУ.

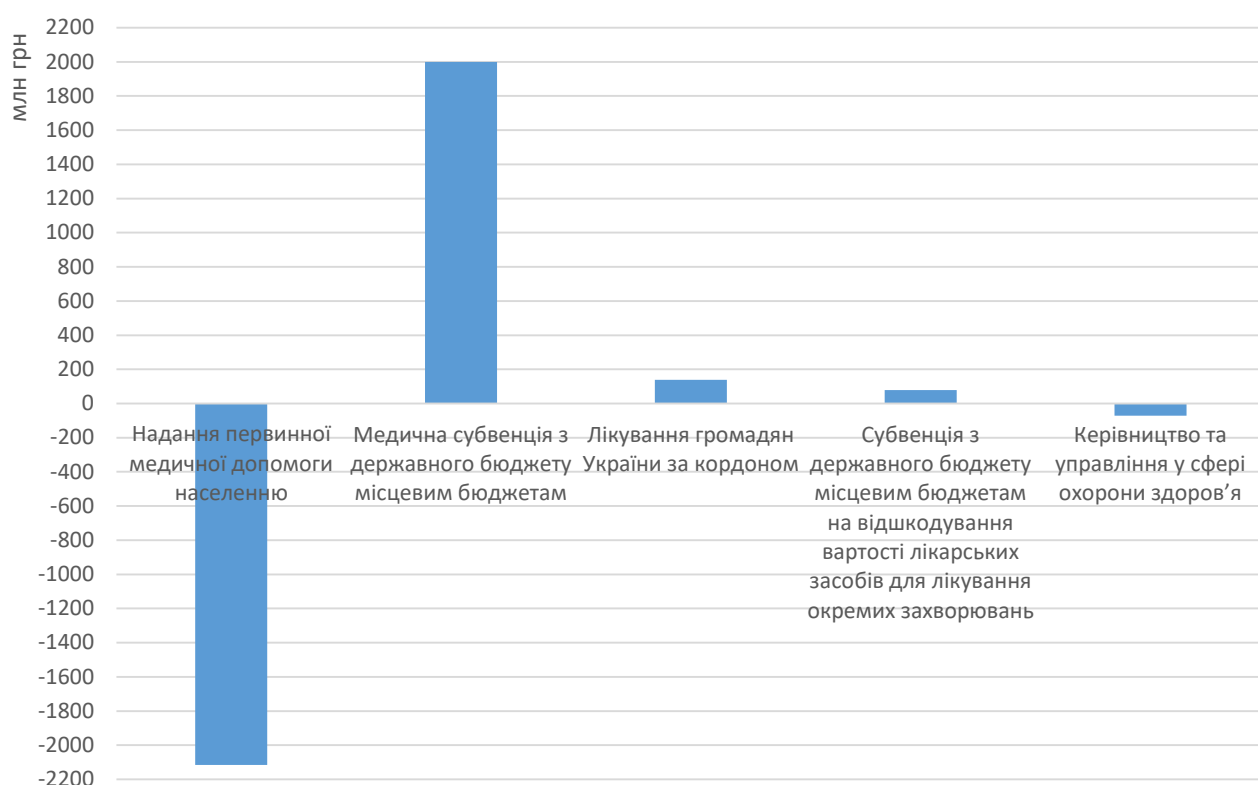
Як видно з рис. 5, найбільшими обсягами перерозподілу видатків у 2018 році характеризувалися такі бюджетні програми МОН:

- КПКВ 2201160 «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики», видатки за якою збільшилися на загальну суму 1,8 млрд грн;
- КПКВ 2211190 «Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам», видатки за якою скоротилися на 1,6 млрд грн;
- КПКВ 2201020 «Забезпечення організації роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», видатки за якою зменшилися в загальному обсязі на 206 млн грн;
- КПКВ 2201120 «Забезпечення діяльності Національного центру «Мала академія наук України», видатки за якою збільшилися на загальну суму 202 млн грн;
- КПКВ 2201170 «Здійснення методичного та матеріально-технічного забезпечення діяльності навчальних закладів», загальний обсяг видатків за якою протягом року було зменшено на 134 млн грн⁶.

У межах бюджетних програм МОЗ найбільші обсяги перерозподілу спостерігалися за такими програмами (рис. 6):

⁶ Розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству освіти і науки на 2018 рік» від 25.04.2018 року. Отримано з: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-pererozpodil-devakih-vidatkiv-d>

- КПКВ 2308020 «Надання первинної медичної допомоги населенню», загальний обсяг скорочення – 2,1 млрд грн;
- КПКВ 2311410 «Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам», у межах якої передбачено збільшення видатків на 2,0 млрд грн;
- КПКВ 2301360 «Лікування громадян України за кордоном», за якою передбачено збільшення загального обсягу видатків бюджетних коштів на 138 млн грн;
- КПКВ 2311460 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на відшкодування вартості лікарських засобів для лікування окремих захворювань», за якою видатки скоротилися на 76 млн грн;
- КПКВ 2308010 «Керівництво та управління у сфері охорони здоров'я», за якою видатки скоротилися на 71 млн грн^{7,8}.

Рис. 6. Найбільші обсяги перерозподілу видатків у розрізі бюджетних програм МОЗ

Джерело: розраховано авторами на основі відповідних розпоряджень КМУ.

⁷ Розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству охорони здоров'я на 2018 рік, та розподіл медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам між бюджетами міст обласного значення, районними бюджетами та бюджетами об'єднаних територіальних громад» від 19.09.2018 року. Отримано з: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-pererozpodil-deyakh-vidatkiv-deam-mizh-byudzhetaми-mist-oblasnogo-znachennya-rajonnimi-byudzhetaми-ta-byudzhetaми-obyednanih-teritorialnih-gromad>

⁸ Розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству охорони здоров'я на 2018 рік, та розподіл медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» від 07.11.2018 року. Отримано: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-pererozp018-rik-ta-rozpodil-medichnoyi-subvenciyi-z-derzhavnogo-byudzhetu-miscevim-byudzhetaми>

2. АНАЛІЗ ПРИЧИН ПЕРЕРОЗПОДІЛУ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ В МЕЖАХ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ У 2018 РОЦІ

Наступний етап дослідження – виявлення причин перерозподілу видатків у межах бюджетних програм протягом 2018 року. Для цього проаналізовано відповідні розпорядження КМУ про перерозподіл видатків державного бюджету та надіслані запити до ЦОБВ з метою отримання обґрунтувань про необхідність здійснення перерозподілів видатків. На основі отриманої інформації виокремлено п'ять основних груп причин внесення змін до розподілів видатків державного бюджету.

Причина 1. Економія коштів, утворена внаслідок зменшення видатків за одними програмами, через що виникла можливість додаткового фінансування інших програм. Приклади пояснень, які були ідентифіковані як економія коштів:

- Постанова КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству молоді та спорту на 2018 рік, та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України»⁹ розроблена для забезпечення подальшого розвитку паралімпійського і дефлімпійського руху в Україні та фізкультурно-спортивної реабілітації осіб. За підсумками виступу національних збірних команд України на XII Зимових Паралімпійських іграх, які проходили в місті Пхьончхан (Південна Корея) за бюджетною програмою КПКВК 3401120 «Підготовка і участь національних збірних команд в Паралімпійських і Дефлімпійських іграх» утворилася економія бюджетних коштів, передбачених на виплату винагород спортсменам-переможцям та призерам зазначених ігор та їхнім тренерам на загальну суму 23,1 млн грн, завдяки чому виникла можливість перерозподілити видатки державного бюджету.
- Розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству охорони здоров'я на 2018 рік»¹⁰ розроблене для придбання ДЗ «Республіканська клінічна лікарня МОЗ» медичного обладнання для відділення постінсультної реабілітації, операційного відділення та виготовлення проектно-кошторисної документації. Для забезпечення якісного надання спеціалізованої медичної допомоги зазначене відділення потребує дооснащення медичним обладнанням. З огляду на це виникла нагальна потреба придбання обладнання для відділення постінсультної реабілітації та операційного відділення, орієнтовна вартість якого становить 5,3 млн грн. Водночас у закладах охорони здоров'я, фінансове забезпечення діяльності яких здійснюється за КПКВК2301170, утворилася економія коштів з енергоносіїв, пов'язана з ужиттям заходів з енергозбереження та у зв'язку з фактично встановленими тарифами на енергоносії (з урахуванням їх підвищень) на суму, меншу за прогнозовану.

Причина 2. Неефективне планування. Слід зазначити, що це найбільш поширена причина здійснення перерозподілу видатків, що вказує на системні проблеми планування державних витрат. Планування можна вважати неефективним у разі виявлення необхідності в додатковому фінансуванні при незмінних вихідних даних, на яких базувався розрахунок початкової потреби у

⁹ Постанова КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству молоді та спорту на 2018 рік, та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України». Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/864-2018-%D0%BF>

¹⁰ Розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству охорони здоров'я на 2018 рік» від 28.11.2018 року. Отримано з: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-pereroztkiv-derzhavnogo-byudzhetu-peredbachenih-ministerstvu-ohoroni-zdorovya-na-2018-rik>

фінансових ресурсах. Причому неефективне планування може виникати як на етапі подання бюджетних запитів ЦОВВ до Мінфіну, так і на етапі затвердження обсягу фінансування Мінфіном. Приклади пояснень, які були ідентифіковані як неефективне планування:

- Мінкультури за бюджетною програмою КПКВ 1801140 «Забезпечення функціонування Українського культурного фонду» відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» видатки розвитку не передбачені. Враховуючи, що Український культурний фонд – новостворена установа, вона потребує основних засобів для забезпечення належних умов праці працівників. Окрім того, їй передано нерухоме майно – частину нежитлового приміщення, яке потребує капітального ремонту. У зв'язку із цим виникла необхідність перерозподілу деяких видатків державного бюджету, передбачених Мінкультури на 2018 рік.
- Відповідно до п. 7 Постанови КМУ «Деякі питання виплати стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах» від 08.11.2017 року №918 розмір стипендії Президента України для переможців всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів і Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук становить 2 600 грн на місяць. Державним бюджетом на 2018 рік для Національного центру «Мала академія наук України» на зазначену мету передбачені видатки розміром 7,1 млн грн. Потреба для виплати стипендії розміром 2 600 грн для 270 стипендіатів становить 8,4 млн грн, отже, дефіцит – 1,3 млн грн.

Причина 3. Перерозподіл коштів у межах програми – зміна типу видатків з видатків споживання на видатки розвитку і навпаки. Зазначимо, що у 80% випадків перерозподіл відбувався з видатків споживання на видатки розвитку.

- Відповідно до протоколу засідання комісії зі списання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів МЕРТ від 15.03.2018 року встановлено, що капітальний ремонт покрівлі адмінбудівлі, що розташована за адресою: м. Київ, вул. Антоновича, 174, не здійснювався з часів введення в експлуатацію, а частковий ремонт проводився в 2003 та 2009–2010 рр. Комісія визначила, що покрівля адмінбудівлі є аварійною і непридатною для подальшої експлуатації та потребує капітального ремонту. Водночас завдяки здійсненню комплексу заходів з енергозбереження, направлених для заощадження використання енергоносіїв, виникла економія видатків з оплати комунальних послуг та енергоносіїв.
- Мінкультури за бюджетною програмою КПКВ 1801560 «Забезпечення діяльності Українського інституту книги, випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга» видатки розвитку не передбачені. Враховуючи зазначене, Мінкультури розробило проект розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству культури на 2018 рік» у зв'язку з необхідністю перерозподілу видатків за бюджетною програмою 1801560 «Забезпечення діяльності Українського інституту книги, випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга» на придбання та доставку книжкової продукції для поповнення бібліотечних фондів, оскільки реалізація цієї програми вимагатиме меншого терміну часу. Окрім того, Українському інституту книги необхідні видатки на придбання сервера та комп'ютерів для облаштування робочих місць для ще 25 працівників, оскільки штатна чисельність Інституту становить 55 одиниць, а минулого року установа придбала комп'ютери для облаштування лише 30 робочих місць.

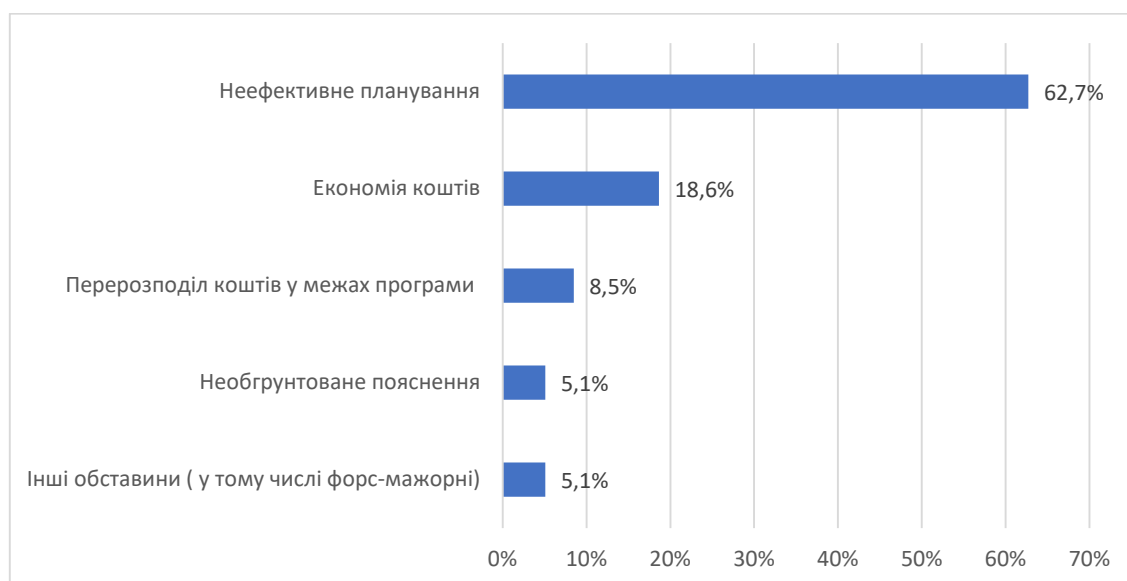
Причина 4. Інші обставини (у тому числі форс-мажорні). До цієї категорії ввійшли пояснення, які неможливо віднести до попередніх причин, а також ті випадки, коли потреба у фінансуванні виникла внаслідок непередбачуваних обставин (наприклад, негайний ремонт будівлі унаслідок її руйнування). Приклади пояснень, які були ідентифіковані як інші обставини:

- Перерозподіл здійснюється з метою врегулювання питання виконання судових рішень, зокрема у зв'язку з розглядом Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду справ щодо стягнення середнього заробітку із Мінсоцполітики. Прогнозований розмір фінансового зобов'язання для виконання рішення суду сягає 50 тис. грн, а також може бути збільшений залежно від винесеного рішення судом.
- У зв'язку з аварійним станом фасаду над проїздом з боку вулиці Садової до внутрішнього двору Будинку Уряду необхідно провести роботи зі встановлення захисних конструкцій над ним. Для здійснення зазначених капітальних видатків пропонується здійснити перерозподіл бюджетних асигнувань за програмою 0411010 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності КМУ» шляхом збільшення видатків розвитку на 3,0 млн грн за рахунок зменшення видатків споживання.

Причина 5. Необґрунтоване пояснення – до цієї категорії ввійшли пояснення, за якими неможливо ідентифікувати причину здійснення перерозподілу видатків. Наприклад:

- акт Уряду розроблено з метою здійснення перерозподілу видатків за деякими бюджетними програмами, головним розпорядником яких є Мінсоцполітики;
- перерозподіл видатків бюджету пропонується здійснити в межах загального обсягу бюджетних призначень, передбачених головному розпоряднику коштів за бюджетними програмами. Відповідно до ч. 8. ст. 23 БКУ зазначений перерозподіл здійснюється за рішенням КМУ.

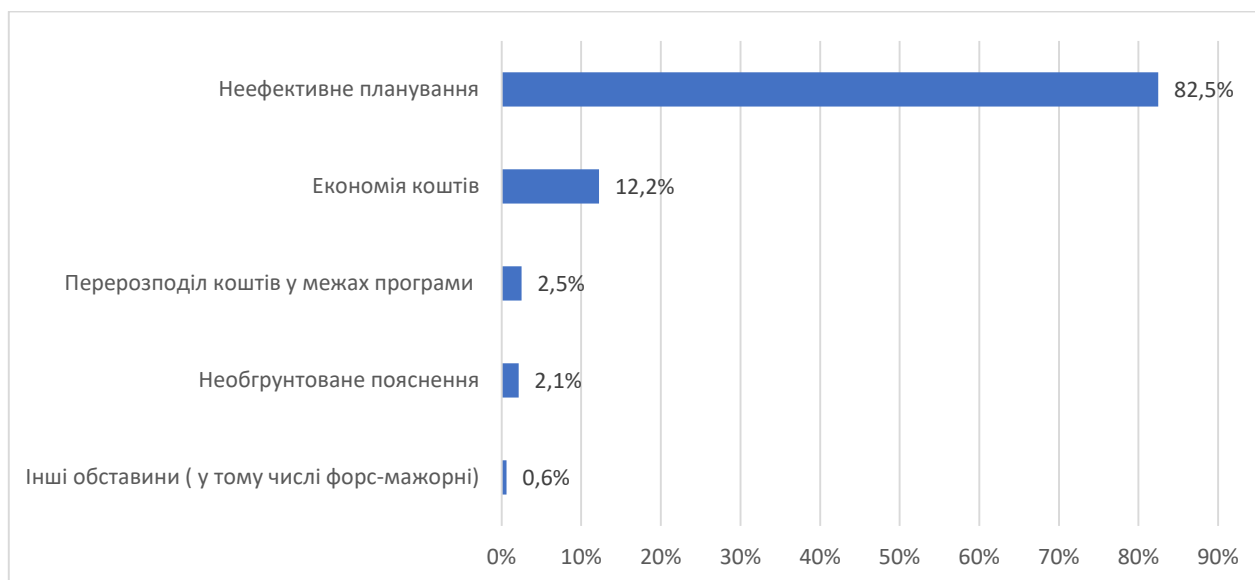
Наступним етапом дослідження є кількісний аналіз причин перерозподілу видатків у 2018 році, що дозволить виявити значимість кожної з них унесенні змін до бюджетних програм. Аналіз здійснювався за двома напрямками – розрахунок структури перерозподілу видатків за кількістю відповідних пояснень та за обсягом перерозподілених видатків відповідно до кожного з них.

Рис. 7. Структура розпоряджень КМУ про перерозподіл видатків за кількістю відповідних пояснень, %

Джерело: розраховано авторами на основі відповідних розпоряджень КМУ.

Як видно з рис. 7, найчастіше зміни до бюджетних програм вносилися через неефективне планування – у 63% випадків (або 42 проаналізовані розпорядження), у 19% випадків зміни вносилися внаслідок утвореної економії коштів (13 проаналізованих розпоряджень). Решта припадає на перерозподіл коштів у межах бюджетної програми (6 розпоряджень), необґрунтовані пояснення та інші обставини (по 3 розпорядження).

Рис. 8. Структура розпоряджень КМУ за обсягом перерозподілених видатків у розрізі відповідних пояснень, %

Джерело: розраховано авторами на основі відповідних розпоряджень КМУ.

Як видно на рис. 8, внаслідок неефективного планування було перерозподілено більшість коштів – 82,5%. Значно менше коштів (близько 12%) було перерозподілено через економію, що утворилася за іншими бюджетними програмами. На решту причин припадають значно менші обсяги – у діапазоні 0,6-2,2%. При цьому зазначимо, що внаслідок форс-мажорних обставин, які фактично неможливо передбачити, було перерозподілено лише 0,6% коштів. Усе це свідчить про недостатню точність складання прогнозних показників фінансування бюджетних програм та, можливо, необхідність переглянути підходи до формування бюджетних запитів.

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу встановлено, що найбільші перерозподіли видатків за бюджетними програмами за обсягом були зроблені в серпні (3 003 млн грн), жовтні (2 079 млн грн) та листопаді (2 042 млн грн) 2018 року, а найменші – у лютому (4,1 млн грн) та березні (9,2 млн грн) 2018 року. Необхідність перерозподілу видатків бюджетних коштів найчастіше виникає у другій половині року, що пов'язано з недостатньою якістю бюджетного планування.

Найбільша кількість випадків перерозподілу видатків за бюджетними програмами спостерігалася в Міністерстві соціальної політики України (20 програм на 471 млн грн), Міністерстві аграрної політики та продовольства України (13 програм на 816 млн грн), Міністерстві освіти і науки України та Міністерстві охорони здоров'я (по 12 програм на 2 074 млн грн та 2 389 млн грн відповідно).

За сумою найбільші обсяги перерозподілу були здійснені в дорожньому секторі. Так, загальний обсяг перерозподілених видатків за бюджетними програмами в дорожній галузі становив 5 047 млн грн. Більшість із них належали до видатків розвитку (85%), решта – до видатків споживання (15%).

На основі аналізу обґрунтувань здійснення перерозподілу видатків ми виділили п'ять основних причин внесення таких змін: неефективне планування, економія коштів, перерозподіл у межах бюджетних програм, інші обставини (у т. ч. форс-мажорні) та відсутність вичерпного пояснення. Встановлено, що більшість перерозподілів видатків як у грошовому вимірі (82,5%), так і за кількістю самих розпоряджень КМУ (62,7%) відбувається через неефективне початкове планування необхідного обсягу фінансування. На другому місці – економія коштів (12,2% та 18,6% відповідно). Решта визначених причин відіграють значно меншу роль у процесі внесення змін до бюджетних програм. Значне переважання перших двох причин свідчить про необхідність більш точного планування видаткової частини бюджету.

вул. Лютеранська, 28а, офіс 1
тел. +38 044 290 47 37
01024, Київ, Україна
info@feao.org.ua
www.feao.org.ua
www.facebook.com/feao.vru/

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2019
Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук
тексту необхідно отримати напряму від власників прав.